

Datum
2021-08-09
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2021-3525

Yttrande

Till
Kommunfullmäktige

Remiss angående Motion av John Roslund (M), Tony Rahm (M) och Helena Nanne (M) om förstahandskontrakt för våldsutsatta kvinnor

STK-2021-416

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden har fått möjlighet att yttra sig över en motion av Helena Nanne (M), John Roslund (M) och Tony Rahm (M) om förstahandskontrakt för våldsutsatta kvinnor.

Motionärerna yrkar att kommunfullmäktige beslutar att uppdra åt kommunstyrelsen att tillsammans med MKB utreda möjligheterna att i samarbete med Malmös kvinnojourer avsätta ett lämpligt antal förstahandskontrakt för våldsutsatta kvinnor som av andra kommuner är placerade på skyddade boenden i Malmö.

Arbetsmarknads- och socialnämnden menar att det är angeläget att underlätta för våldsutsatta kvinnor att få en stabil boendesituation efter det att behovet av att bo i skyddat boende har upphört. Det därför rimligt att utreda möjligheterna att ge denna grupp förtur till förstahandskontrakt. Arbetsmarknads- och socialnämnden bör ingå i en sådan utredning.

Frågan bör utredas i ett vidare perspektiv än vad som föreslås i motionen, som endast riktar sig till kvinnor från andra kommuner som bor i skyddat boende i Malmö. En utgångspunkt i en utredning bör vara att om MKB ska ge förtur till vissa särskilt utsatta grupper ska även kommunens egna invånare omfattas, exempelvis våldsutsatta kvinnor. Hemlösa barnfamiljer är en annan grupp som kan ha behov av förtur.

En utredning bör också beakta resultaten av de uppdrag om våldsutsattas möjligheter till stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende som regeringen har gett till Socialstyrelsen och länsstyrelserna.

Arbetsmarknads- och socialnämnden menar att privata fastighetsägares engagemang och intresse att tillhandahålla hyreslägenheter med förtur till personer utsatta för våld i nära relation också bör undersökas.

Med ovanstående angivna förbehåll som tilläggsuppdrag anser arbetsmarknads- och socialnämnden att motionen ska beviljas.

Yttrande

Arbetsmarknads och socialnämnden menar att våld i nära relation är ett stort samhällsproblem, ett allvarligt brott och en viktig jämställdhets- och folkhälsofråga. Våldet medför både akuta och långsiktiga konsekvenser för de som utsätts.

Arbetsmarknads- och socialnämnden menar att våldsutsatta kvinnor, med eller utan barn, är en särskilt utsatt grupp där risken för hemlöshet är hög. Tillgången till en bostad är grundläggande för att kunna leva ett liv fritt från våld och förtryck. Brist på bostäder gör det ofta svårt för våldsutsatta att lämna en destruktiv relation och det kan vara ett av flera skäl till varför en del återvänder till förövaren från ett skyddat boende.

Ett annat hinder för att kvinnorna ska kunna få en ny lägenhet är det ekonomiska våldet som många varit utsatta för. Våldsutövaren slutar exempelvis att betala hyror, avgifter och lån vilket försätter kvinnan i en svår ekonomisk situation med risk för skulder. Ibland har kvinnan också hotats eller lurats till att ta lån för den andre som hon inte kan betala själv. Har hon dessutom flyttat från annan ort har hon troligtvis inte kunnat fortsätta tidigare arbete eller studier och som arbetslös är det svårt att bli accepterad som hyresgäst hos många fastighetsägare.

I Malmö finns idag inga möjligheter till förtur till förstahandskontrakt, inte heller för stadens egna kommuninvånare. Kommuner som har förtur till förstahandskontrakt för våldsutsatta kräver i regel att den som får förtur har varit folkbokförd i kommunen i flera år samt att intyg från relevanta myndigheter kan visas upp. Nämnden känner inte till någon kommun som ger förtur till kvinnor från andra kommuner.

Exempel på kommuner som har förtur till förstahandskontrakt är Stockholm, Lund och Örebro. Enligt uppgift från bostadsförmedlingen i Stockholm avslås cirka 90 procent av ansökningarna om förtur som görs på grund av våld i nära relation. I både Lund och Örebro krävs att den sökande varit folkbokförd i kommunen i minst två år.

Boplats Syd förmedlar inga lägenheter med förtur utan lägenheterna förmedlas efter kötid.

MKB Fastighets AB förvaltar drygt 24 600 lägenheter i Malmö och förmedlar alla sina lediga lägenheter via Boplats Syd. Det innebär att inga av bolagets lägenheter förmedlas med förtur av sociala eller medicinska skäl.

Arbetsmarknads- och socialnämnden deltar tillsammans med många andra kommuner i det nationella nätverket Kompotten. Kompotten är ett nätverk för att stärka samarbetet mellan

kommunerna i syfte att underlätta för kvinnor utsatta för våld av närstående att när det är nödvändigt att kunna bosätta sig i en annan kommun. Medverkande kommuner kan genom Kompotten få tillgång till en lägenhet i Malmö för en våldsutsatt kvinna från en annan kommun. Malmö stad kan på motsvarande sätt få tillgång till lägenheter i andra kommuner. Det betyder att en del kommuner som placerar kvinnor på kvinnojourer i Malmö genom Kompotten redan idag kan få hjälp med lägenheter i Malmö.

En annan möjlighet för kvinnor från andra kommuner som bor i skyddade boenden i Malmö och vill bo kvar i staden är att ansöka om insatser i Malmö enligt socialtjänstlagen (SoL). Det kan exempelvis gälla ansökan om bistånd till boende. Enligt 2 a kap. 8 § 2 SoL kan en person som till följd av våld i nära relationer önskar flytta till en annan kommun på eget initiativ ansöka om insatser i den önskade kommunen, om hen på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta, men inte kan göra det utan de insatser som hen behöver. En sådan ansökan ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningskommunen och hänsyn ska inte tas till att den enskildes behov är tillgodosedda i bosättningskommunen.

Frågan om våldsutsattas svårigheter att få en stadigvarande bostad efter det att behovet av skyddat boende har upphört har uppmärksammats nationellt. Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att analysera frågan och lämna förslag på åtgärder för att långsiktigt förebygga och motverka hemlöshet. Myndigheten ska bland annat föreslå åtgärder för att personer som befunnit sig på skyddat boende på grund av våldsutsatthet ska kunna övergå till ett fast boende. Uppdraget ska redovisas senast den 24 september 2021.

Regeringen har också gett länsstyrelserna i uppdrag att kartlägga kommuners insatser för att hjälpa våldsutsatta personer, med eller utan barn, att ordna stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende eller annat tillfälligt boende. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2022.

Arbetsmarknads- och socialnämnden menar att det är angeläget att underlätta för våldsutsatta kvinnor att få en stabil boendesituation efter det att behovet av att bo i skyddat boende har upphört. Det därför rimligt att utreda möjligheterna att ge denna grupp förtur till förstahandskontrakt. Arbetsmarknads- och socialnämnden bör ingå i en sådan utredning.

Frågan bedöms behöva utredas i ett vidare perspektiv än vad som föreslås i motionen, som endast riktar sig till kvinnor från andra kommuner som bor i skyddat boende i Malmö. En utgångspunkt i en utredning bör vara att om MKB ska ge förtur till vissa särskilt utsatta grupper ska även kommunens egna invånare omfattas, exempelvis våldsutsatta kvinnor. Hemlösa barnfamiljer är en annan grupp som kan ha behov av förtur. En utredning bör också beakta resultaten av de uppdrag som regeringen har gett till Socialstyrelsen och länsstyrelserna.

Slutligen anser arbetsmarknads- och socialnämnden att privata fastighetsägares engagemang och intresse att tillhandahålla hyreslägenheter med förtur till personer utsatta för våld i nära relation ska undersökas.

Med ovanstående angivna förbehåll som tilläggsuppdrag anser arbetsmarknads- och socialnämnden att motionen ska beviljas.

Konsekvenser för barn

Arbetsmarknads- och socialnämndens bedömning är att det förslag som framförs i motionen skulle kunna få positiva konsekvenser för de barn som tillsammans med sina mammor är placerade i skyddade boenden i Malmö och där mammorna önskar bo permanent i staden då det inte är möjligt att återvända till hemkommunen.

Barn är i behov av ett stabilt boende. Det är viktigt att möjligheten att bo kvar i hemkommunen har utretts noga och att alla insatser för att skydda barnen och deras mammor i hemkommunen har vidtagits.

Konsekvenser för jämställdhet

Arbetsmarknads- och socialnämndens bedömning är att förslaget ökar kvinnors möjligheter till självständighet och trygghet. Våld mot kvinnor är en viktig jämställdhetsfråga. Att ha tillgång till en trygg och säker bostad är ett grundläggande behov för att kunna leva ett självständigt liv.

Konsekvenser ur ekonomiskt perspektiv

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser att det är svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna av motionen. Det är bland annat oklart hur många kvinnor från andra kommuner som skulle få förtur. Ansvar för kvinnorna och eventuella barn skulle vid beviljad förtur övergå från andra kommuner till Malmö stad.

Det är därför troligt att Malmö stads kostnader för försörjningsstöd och andra sociala insatser skulle öka.

Ordförande

.....
Sedat Arif
.....

Förvaltningsdirektör

.....
Britt-Marie Pettersson
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]